

Via Islandica

Van Deventer naar Rome

route beschreven door de
IJslandse abt Nicolas van Munkathvera
in 1156

Een fietstocht van 2100 kilometer.

Langs de Rijn naar Zwitserland.
In Italië langs de Via Francigena naar Rome

Route uitgewerkt door:
Peter Molog

maart 2025

Deze gids met bijbehorende GPS-tracks is met zorg samengesteld.

Het gebruik van deze gids en de GPS-tracks is geheel voor risico van de gebruiker.

Terugmelding van fouten en aanvullingen zijn welkom.

Berichten graag per [e-mail](#)

**Peter Molog
maart 2025**

Dit werk valt onder een
[Creative Commons Naamsvermelding-NietCommercieel-GeenAfgeleideWerken 4.0 Internationaal-licentie](#)

Inleiding

Bij het onderzoek naar de achtergronden van historische pelgrimsroutes vind je vaak verwijzingen naar een route beschreven door de IJslandse abt Nicolas van Munkathvera.

Hij was abt van het benedictijner klooster in Munkathvera en ging rond 1153 op pelgrimstocht naar Jeruzalem.

Achtergrond van de route

Vermoedelijk beschrijft hij na terugkomst in IJsland zijn route naar het heilige Land en de terugreis. Het originele manuscript is er niet meer. Wel is er een tekst die in de loop van eeuw(en) is aangevuld en gewijzigd. We zijn dus niet zeker, welke deel van de tekst is toe te schrijven aan Nicolas van Munkathvera en welke niet. Deze beschrijving is bekend onder de titel **Leiðarvísir og borgarskipan** (Wegwijzer en lijst van steden).

Toch geeft de tekst voldoende houvast om de route te reconstrueren.

Voor wie meer wil weten over de achtergrond en de interpretatie van de tekst is er een zeer uitgebreide tekst aanwezig. In 2012 publiceerde Tommaso Marani, [*Leiðarvísir. Its Genre and Sources, with Particular Reference to the Description of Rome*](#) ([Deze link download de gehele studie als PDF](#))

Van Oud-IJslandse tekst naar fietsroute.

De gehele tekst van de Leiðarvísir is hieronder in een (niet-wetenschappelijke) vertaling opgenomen. Op een aantal plaatsen is een korte toelichting gegeven. Voor een uitgebreide toelichting verwijs ik naar de tekst van Tommaso Marani.

Voor het maken van een fietsroute naar Rome is gekozen om te starten in Deventer.

De route volgt verder zo nauwkeurig mogelijk de historische route.

Voor degene die de gehele historische tot Rome wil volgen vanaf Noord-Denemarken kan daarvoor de [EuroVelo 3](#), de pelgrimsroute van Trondheim naar Santiago de Compostella, kan van Ålborg tot Keulen worden gevolgd, om van daar af de Via Islandica verder te volgen

Leiðarvísir og borgarskipan

Vertaling

Wegwijzer en lijst van steden

Er wordt gezegd dat het zeven dagen duurt om van IJsland naar Noorwegen te zeilen als je de wind in de rug hebt; maar de wind verandert van richting, wat natuurlijk is, want de wind kan niet altijd in dezelfde richting waaien. De reis tussen IJsland en Noorwegen duurt dus zo lang.

Van Noorwegen ga je eerst naar Aalborg in Denemarken. De pelgrims die naar Rome gaan zeggen dat het vanuit Aalborg twee reisdagen duurt om Viborg te bereiken. Van daaruit duurt het een week om Hedeby te bereiken.

Dan is het nog een klein stukje naar Sleeswijk en dan is het nog een dag reizen naar de rivier de Eider. Hier komen de volgende landen samen: Denemarken en Holstein, Duitsland en Wendland. Na een tocht van een dag bereik je Itzehoe in Holstein.

Dan steek je de rivier de Elbe over en kom je Stade binnen. In Duitsland zijn de mensen vriendelijker en de Scandinaviërs kunnen nog veel van hen leren. In Stade is de bisschopszetel gevestigd in de Mariakerk.

Dan duurt het twee reisdagen om Verden te bereiken. Dan, op korte afstand, bereik je Nienburg en vervolgens Minden, waar de bisschopszetel in de Sint-Petruskerk staat. Vanaf hier wordt een andere taal gesproken.

Na een tweedaagse reis bereik je Paderborn, waar de kathedraal van de heilige Liborius staat, die daar begraven ligt. Dan reis je vier dagen om Mainz te bereiken, tussendoor is er een dorp dat Horhausen heet, **een ander dat Kiliandr heet, en daar is Gnita-heiðr**, waar Siegfried de draak Fáfnir doodde.

Er is nog een weg die van Stade naar het oosten van Duitsland voert, naar Harsefeld, van daar naar Walsrode, en dan naar Hannover, en naar Hildesheim, waar een kathedraal staat waarin de heilige Gotthard begraven ligt.

Dan ga je verder naar Bad Gandersheim, dan naar Fritzlar en dan naar Kloster Arnsburg, op korte afstand van Mainz dat we eerder zagen.

De Scandinaviërs reizen via deze twee hoofdwegen om Mainz te bereiken; als je deze wegen volgt, zul je zien dat dit de weg is die door veel mensen wordt gevolgd.

Er is nog een andere route van Noorwegen naar Rome: via **Friesland**, naar Deventer of naar Utrecht, waar de pelgrims hun staf, ransel en zegen krijgen voor hun pelgrimstocht naar Rome. De reis van Utrecht naar Keulen duurt zes dagen en daar bevindt zich de aartsbisschoppelijke zetel in de Sint-Pieterskerk. De keizer wordt gewijd door de bisschop van Keulen in de kerk **skal keisari**. Dan is er een driedaagse reis van Keulen over de rivier de Rijn naar Mainz, waar zich de aartsbisschoppelijke zetel in de kerk van de Heiligen Petrus en Paulus bevindt. Dan is er een eendaagse reis naar Speyer, waar de bisschopszetel in de kerk van St. Maria is.

Daarna is er een eendaagse reis naar **Seltz**. Dan nog een reisdag naar Straatsburg, waar de kathedraal, de Mariakerk staat. Dan is het een driedaagse reis naar Basel.

Daarna volgt een reisdag die van de rivier de Rijn naar Solothurn voert. Dan volgt een dagtocht naar Avenches; de stad was groot voordat de zonen van Loðbrók hem verwoestten, maar is nu klein. Dan is er een dagtocht naar Vevey; het ligt vlakbij het Meer van Genève, waar **de paden van de Franken, Vlamingen, Welsh, Engels**, Duitsers en Scandinaviërs, de mensen die naar de Grote Sint Bernard richting het zuiden gaan, samenkomen.

Dan is er nog een dagtocht naar Saint-Maurice, waar het lichaam van Saint Maurice ligt met zijn **hele leger** van zesduizend zeshonderd zesenzestig man. Vervolgens is er Bourg-Saint-Pierre. Vanaf Saint-Maurice is het twee dagen reizen naar het Hospice Saint-Bernard, dat op

Niet gelokaliseerd.

In de 12^e eeuw wordt heel Noord-Nederland aangeduid als Friesland.

Er is onduidelijkheid over deze tekst. Het lijkt erop dat hier de Palts van de keizer in Aken wordt bedoeld.

De reis van Keulen, via Mainz naar Basel wordt per boot afgelegd.

Seltz, nu een onbetekenend dorp. Wellicht genoemd omdat hier een doorwaadbare plek was in de Rijn.

Vanaf hier volgt de route de Via Francigena, zij het met kleine afwijkingen hier en daar.

Het Thebaanse Legioen

de top van de berg ligt. Op de bergpas ligt het Sint-Pietersgasthuis; hier vind je vaak sneeuw op de rotsen en ijs op het meer op de **dag van de Heilige Olav** in de zomer.

29 juli

Italië is de naam van het land ten zuiden van de bergketen die mensen de Alpen noemen. Ten zuidoosten van Italië ligt Apulië; de Scandinaviërs noemen het Púlsland. In Midden-Italië ligt Rome. In Noord-Italië ligt Lombardije, dat wij Lang-bardaland noemen.

Ten zuiden van de Grote Sint Bernard ligt Étroubles. Dan is er Aosta, een mooie stad, waar een bisschop zetelt, bij de kerk van St. Orso; hier is hij begraven. Dan is er Pont-Saint-Martin. Daarna komt Ivrea: een tweedaagse reis scheidt het van Aosta. Dan is het een reisdag naar Vercelli; daar is een bisschopszetel, bij de kerk van St. Eusebius; daar is hij bijgezet.

Dan, ten oosten van de weg naar Rome, is het een dagtocht naar Milaan. Als men daarentegen de rechtstreekse weg naar Rome neemt, is het een dag reizen naar Pavia; daar is een keizerlijke zetel, vlakbij de kerk van de heilige Syrus, waar die is bijgezet. Het was hier dat Sint Maarten de bisschop werd, en het is hier dat hij een van zijn belangrijkste kerken heeft. Vervolgens is het een dag reizen naar Piacenza; hier is zich de bisschopszetel in de kerk van Santa Maria gevestigd. Tussen Pavia en Piacenza stroomt een grote rivier, de Po. Dan kom je op de weg van degenen die de weg van St. Gilles hebben gevolgd.

Vanuit Piacenza, in zuidelijke richting, is het een dag reizen naar Fidenza. Halverwege is Erik's hospice.

Dan is er een rivier genaamd Taro; het is een overvloedige en heldere waterloop, die nooit vervuild of vertroebelt, omdat elke onzuiverheid of vuiligheid naar de bodem zakt. Daar, in het zuiden, ligt Borgo Val di Taro. Daarna moet je een berg oversteken die **Monte Bardone** heet.

Monte Bardone = Colle della Cisa.

De regio tussen de Apennijnen in het zuiden en de Alpen in het noorden wordt Lombardije genoemd. Het ene uiteinde van de Alpen (**Mund-tufjall**) reikt in het westen tot aan de zee in **Oostenrijk**; het andere, in het oosten, tot aan de Venetiaanse Lagune.

Identificatie niet zeker.

Op de Apennijnen liggen **Passo Cento Croci en Villafranca in Lunigiana**.

Dan is er Pontremoli, daarna er Aulla en vervolgens Luni. Daar, vlakbij de stad, liggen de stranden van Luni, het is tien kilometer reizen naar die prachtige stranden, waar aan alle kanten stadjes oprijzen en weidse uitzichten zich openen.

Tussen Aulla en Luni liggen Santo Stefano di Magra en Sarzana. Onder de stranden van Luni bevindt zich volgens sommigen de slangenkuil waar Gunnarr in werd gegooid. Vervolgens komt men naar het zuiden in Capriglia. In Luni komen de wegen uit Spanje, **het land van Sint Jacob** samen.

Vanuit Luni is het een dag reizen naar Lucca. Daar is een bisschopszetel, vlakbij de kerk van de Heilige Maria, waar dat kruisbeeld staat dat Nicodemus door de wil van God zelf liet bouwen. Het sprak twee keer, één keer gaf hij zijn schoen aan een arme man, een andere keer getuigde hij ten gunste van een man die ten onrechte werd beschuldigd.

Ten zuiden van Lucca ligt een stad die Pisa heet; daar landden kooplieden uit Griekenland en Sicilië, Egyptenaren, Syriërs en Afrikanen met hun galeien. Iets verder naar het zuiden is er een dorp genaamd **Zwarte Arno**.

Dan is er Matilda's hospice in Altopascio, met de bouw waarvan ze de belofte aan Monte Cassino nakwam om een hospice te laten bouwen; daar wordt iedereen ontvangen voor de nacht.

Dan is er San Miniato, en daarna Poggibonsi. Dan is er Siena, een mooie stad, met een bisschopszetel in de kerk van St. Maria; hier wonen de meest aantrekkelijke vrouwen. Het kost drie dagen om hier te komen vanuit Lucca, terwijl het van hier naar S. Quirico d'Orcia één dag duurt, en nog één om naar Acquapendente te komen. Vervolgens gaat men over een berg die **Radicofani heet; hierop verheft zich een kasteel dat "Mala mulier"** heet - wij zeggen "ill kona" ("slechte vrouw"). Hier wonen mensen van het ergste soort.

Ten zuiden van Radicofani ligt Acquapendente, het gebied van hier tot de Apennijnen in het noorden heet Toscane.

Topografisch onjuist. Dit zijn twee verschillende overgangen over de Apennijnen. Na Fidenza naar Borgo di Val de Taro en de Passo Cento Croci. Of na Fidenza, Monte Bardone (Colle della Cisa), Pontremoli, Aulla.

Santiago de Compostella.

Een dorp ten noorden van Fucecchio. Locatie om de Arno over te steken.

Topografisch onjuist. Mala mulier ligt ca. 5 km ten noordwesten van Radicofani.

Daarna is het twaalf mijl naar **Bolsena**; daar rust **ze**, en daar is haar afdruk in steen gegraveerd.

Dan is het acht mijl naar Montefiascone. Dan is het nog een dag reizen naar Viterbo; **daar is het Bad van Theodoric**.

Vanaf hier is het tien mijl naar Sutri, dan een dagreis naar La Storta, dit is in de buurt van **Monte Mario**, dat op zijn beurt in de buurt van Rome ligt, in het noorden.

Rome

Rome zou vier mijl lang en twee mijl breed zijn. Er zijn vijf bisdommen. Een daarvan is bij de kerk van Sint-Jan van Lateranen, daar mag niemand de mis aan het hoofdaltaar opdragen, tenzij hij ten minste tot plaatsvervangend bisschop is gewijd, het is de pauselijke zetel. Het bloed van Christus, het gewaad van Maria en de meeste beenderen van Johannes de Doper worden er bewaard. Ook worden de voorhuid van Christus en de melk van de borst van Maria, fragmenten van de doornenkroon van Christus en van zijn tuniek en vele andere heilige relikwieën bewaard in een grote gouden vaas.

Een tweede bisschopszetel bevindt zich in de Santa Maria Maggiore, hier moet de paus de mis opdragen op Kerstmis en Pasen.

De derde is bij de kerk van Sint-Laurentius buiten de muren, hier moet de paus de mis opdragen op het **octaaf van Kerstmis** en op de feesten van **dezelfde twee heiligen**.

Twee mijl ten oosten hiervan is de kerk van **Sint-Agnes buiten de muren**, de meest waardevolle in de hele stad, deze werd gebouwd door Constance, dochter van keizer Constantijn, die, eerder dan hij het geloof omarmde en zijn toestemming vroeg om een kerk te bouwen ter ere van de heilige Agnes. De keizer stond haar dat toe op advies van paus Sylvester, maar buiten de stad.

Bolsena wordt in oude teksten aangeduid als Santa Cristina.

*Waarschijnlijk de heetwaterbaden van Bullicame.
Hier heeft de pelgrim voor het eerst zicht op de stad Rome.*

*De achtste dag na Kerstmis.
In de IJslandse tekst is sprake van de kerk van Sint Stephanus en Sint Lorenzo.*

Vanaf hier moeten we vier mijl in westelijke richting reizen, binnen de stad, om de doorgang te bereiken die **Porta Latina** wordt genoemd. Daar staat de kerk van Sint-Jan bij Porta Latina.

Vlakbij de Sint-Jan bij Porta Latina staat het **paleis van keizer Diocletianus**.

Dan is er de kerk Santa Maria in Domnica. Dan de kerk van Santi Giovanni e Paolo al Celio, martelaren, mannen uit het gevolg van Constance. Dan is er het Pantheon, groot en weelderig en open aan de bovenkant, zoals de kerk van het Heilig Graf in Jeruzalem. Ten westen van de stad staat de kerk van Sint-Paulus buiten de muren; hier staat een klooster met een versterking rondom. Dit is de plaats die Catacomben wordt genoemd. Dit alles ligt voorbij de Tiber, die door de stad Rome stroomt en ooit Albula heette.

De Engelenburcht is het hoogste gebouw van de stad aan deze kant van de rivier en is zeer rijk. Dan is er het plein van Sint-Pieter de Apostel, erg groot en lang, en dan de vereerde kerk van Sint-Pieter, erg groot en weelderig. Hier krijgen mensen van over de hele wereld volledige absolutie.

In de kerk van Sint-Pieter komt men binnen vanuit het oosten, en in het midden van de kerk staat een altaar; hier, onder het altaar, staat de sarcofaag van Petrus; hier werd hij gevangen gehouden. En vlakbij de plaats waar nu het hoofdaltaar staat, stond het kruis van Petrus toen hij gemarteld werd. De helft van de beenderen van de apostelen Petrus en Paulus wordt in het altaar bewaard, terwijl de andere helft in de kerk van Paulus ligt. In het hoofdaltaar liggen ook vijfentwintig beenderen van de discipelen van Christus die Petrus volgden naar Rome. In de Sint-Pieter staat het altaar van paus Sylvester, die daar is bijgezet. In de Sint-Pieter staat ook het altaar van Sint-Gregorius, waar deze rust. De **obelisk van Sint-Pieter** bevindt zich buiten, in het westen, vlakbij kerk.

Gelovigen hebben ooit gezegd dat niemand zo geleerd is, dat hij alle kerken van Rome met zekerheid kent. Rome wordt het deel ten noorden van de Tiber genoemd, en Lateraan het zuiden, terwijl het geheel Rómaborg ('Stad Rome') wordt genoemd.

Poort in de Aureliaanse Muur.

Vermoedelijk bedoeld zijn de Thermen van Caracalla. Het genoemde paleis is ver weg van de Porta Latina.

De aanduiding verwijst naar de oorspronkelijke locatie van de obelisk ten opzichte van de oude basiliek, voordat de obelisk werd verplaatst voor de bouw van de huidige kerk..

Rome voorbij

Vanaf hier is het tien mijl naar Frascati, dan een dagreis naar Ferentino en nog een naar Ceprano. Vanaf hier stroomt de **rivier Garigliano**, die de Romeinse staat scheidt van die van Sicilië. In het zuiden ligt Campania, of Apulië, en in het noorden Italië.

Dan komt Aquino, twaalf mijl van Ceprano. Dan is het zes mijl naar Montecassino, hier is een groot klooster met een fort rondom, waarbinnen tien kerken zijn. De belangrijkste kerk is die van Sint-Benedictus. Vrouwen mogen hier niet naar binnen. Dan is er nog de kerk van Sint-Maarten, gebouwd door Sint-Benedictus; een vinger van de apostel Mattheüs en een arm van de bisschop Sint-Maarten worden er bewaard. Er zijn de kerken van de heiligen Andreas, Maria, Stefanus en Nicolaas.

Dan is er een tweedaagse reis naar Capua. In de buurt van Montecassino is San Germano. Dan is het nog twee dagen reizen naar Benevento, de grootste stad in Apulië. Ten zuidwesten daarvan ligt Salerno, daar zijn de beste artsen.

Siponto ligt onder Monte San Michelle Arcangelo, het meet drie mijl in de breedte en tien in de lengte, en strekt zich uit tot op de berg. Daar is daar de grot van San Michelle, en er is een zijden doek bewaard gebleven die hij schonk aan deze plaats. Dan is het een dag reizen naar Bari, dan zes mijl naar Trani, en weer vier naar Bisceglie, vier naar Molfetta, vier naar Giovinazzo en ten slotte zes naar Bari, waar de heilige Nicolaas rust.

Ook is er een andere route - de westelijke - naar Capua: van Rome naar Albano, van daar is het verder naar de **'Trajanusbrug'**, het duurt drie weken om deze in zijn geheel af te leggen, door moerassen en bossen, en het is het meest bijzondere ingenieurswerk dat ooit is uitgevoerd; men doorkruist gedurende een hele dag bossen, en het is onmogelijk om ook maar één stap vooruit te komen zonder gebruik te maken van de 'Trajanusbrug'.

Dan is er Terracina; het werd verwoest door de Romeinen en is nu klein. Dan komt Fondi, dan Gaeta. Dan volgt een tweedaagse reis naar Capua. Daarna gaan we door naar Benevento.

Tegenwoordig de grens tussen Lazio en Campania.

Bedoeld is de Via Appia door Pontijnse moerassen.

Verderop ligt Monopoli, dan Brindisi.

In het binnenste deel van de '**golf**', van hieruit, ligt Venetië, daar is de zetel van de patriarch, en de heilige relikwieën van Marcus en Lucas worden er bewaard.

In Benevento rust de heilige Bartholomeus, die werd overgebracht vanuit het verre India. In Salerno rust de heilige Mattheus de Evangelist, overgebracht uit Afrika. In Apulië zijn er Siponto en Mount Gargano, waar de grot van St. Michael de Aartsengel zich bevindt, en Montecassino, waar abt Sint-Benedictus en zijn zuster Scholastica leefden: zij is hier bijgezet; Benedictus daarentegen ten noorden van de Alpen, in **Fleury**, Frankrijk.

Sint Nicolaas rust in Bari, maar hij woonde in de stad Pàtara. Hij was bisschop van Myra; van daaruit vervoerden enkele kooplieden hem naar Bari, waar zij zes nachten later met zijn heilige resten aankwamen, zes nachten na het feest van het Heilige Kruis, in de lente. In Apulië bevindt zich Trani, waar de heilige Simon en Judas rusten, en een stad genaamd Capua, waar de heilige Thomas de Apostel, vertaald uit Syrië, rust. In Venetië rust Marcus de Evangelist, overgebracht uit Alexandrië, Egypte.

Niet ver van **Durazzo** ligt de heilige Maria van Kassiopi. Dan is er Port Guiscard, daarna Kaap Malea. Vervolgens is het een korte afstand tot het eiland Sicilië; hier zijn vulkanen en heet water zoals in IJsland.

Vervolgens is er een stad, Martini genaamd, in het land van de Slaven. Dan moet men naar een eiland varen, Kos genaamd, waar de routes van Apulië en Constantinopel samenkomen, dit eiland ligt ten noorden van Apulië en over zee ga je naar Kreta. Voor de kust van Kos ligt het eiland Rhodos. Dan moet men naar Griekenland te varen en naar Kastellorizon. Dan is er Pàtara, waar de heilige Nicolaas werd geboren, zijn school staat er nog steeds. Dan is er de stad Myra, waar hij bisschop was. Dan is het nog een klein stukje naar Kaap Gelidonya in Turkije. Vervolgens is het twee dagen varen naar Cyprus. Er is een zeearm die de Scandinaviërs Golf van Antalya noemen en de Grieken Golf van Satalie. Op Cyprus ligt een stad genaamd Paphos, waar een garnizoen van **Varangianen** ligt en waar de koning van de Denen Eiríkr, zoon van Svein (de broer van Canute de Heilige), stierf. Hij liet een schenking na in Lucca, zodat iedereen die de Scandinavische talen sprak, volop en vrij

maart 2025

Adriatische Zee.

Bedoeld wordt hier de abdij van Fleury, 15 km ten oosten van Orléans.

Havenstad in Albanië.

Lijfwachten van de Byzantijnse keizer. Veelal Scandinaviërs.

Bedoeld is hier Erik's hospice.

Niet gelokaliseerd, maar de suggestie is Fiorenzuola

kon drinken, en hij bouwde een **hospice acht** mijl ten zuiden van Piacenza, waar ze zich konden verfrissen.

Canute kreeg van paus Paschal toestemming om de aartsbisschoppelijke zetel van Duitsland naar Denemarken te verplaatsen.

Vanaf Cyprus is het een tweedaagse zeereis naar Sint-Jan van Akko, dat in het Heilige Land ligt. Dan komt **Tel Shikmona**. Daarna volgt

Caesarea. Dan komt Jaffa, gekerstend door koning Baldwin van Jeruzalem en Sigurðr, zoon van Magnús, koning van Noorwegen. Daarna komt Ashkelon, dat in het land van de Saracenen ligt en heidens is. In het oosten van de stad van Sint-Jan van Akko ligt Tiro, dan Sidon, Tripoli en Latakia. Daar is een inham, die we Golf van Antiochia noemen.

Op het vasteland ligt Antakya, waar de apostel Petrus zijn zetel vestigde. Al deze steden liggen in Syrië. De regio Galilea ligt landinwaarts, op afstand van de stad Sint-Jan van Akko. In deze plaats ligt een enorme berg genaamd Tabor waar de profeten Mozes en Elias verschenen. Later komt Nazareth, waar de aartsengel Gabriël de maagd Maria ontmoette en waar Jezus drieëntwintig jaar leefde. Dan volgt de stad Jenin. Daarna komt Sabastiya, dat in het verleden Samaria heette; daar zijn het heiligdom van Johannes de Doper en de Jakobsbron, waar Christus een vrouw vroeg hem water te drinken te geven.

Dan komt de grote stad Nablus. Vervolgens de stad Casal, daarna al-Bireh. Dan ga je naar Jeruzalem, de beroemdste stad ter wereld, overal gevierd in de christelijke wereld, omdat je er nog steeds de wonderen van het lijdensverhaal van Christus kunt zien. Daar is de kerk waar Christus werd begraven en de plaats waar het kruis van de Heer werd opgericht; je kunt duidelijk het bloed van Christus op een rots zien alsof het nog vers is en het zal voor altijd zo blijven tot de Dag des Oordeels; hier zien mensen het licht van Eerste Paasdag bij zonsondergang. Het wordt de kerk van het Heilig Graf genoemd en is open boven het graf.

Dit is het centrum van de wereld, waar de zon in gelijke mate schijnt tijdens het feest van Sint-Jan. Hier staat het Hospice van Johannes de Doper, het meest imposante ter wereld. Dan is er nog de Toren van David. In Jeruzalem staan ook de Tempel van God en de Tempel van Salomon. Ten zuiden van de stad Jeruzalem ligt de berg Sion, waar de Heilige Geest neerdaalde op de apostelen en waar Christus het avondmaal gebruikte op Witte Donderdag. Vier mijl naar het zuiden ligt Bethlehem, een kleine en mooie stad, waar Christus werd geboren. Van

Bij Haifa.

Vanaf Caesarea volgen een aantal plaatsnamen die niet in reisvolgorde staan.

hieruit is het een klein stukje naar het kasteel van Bethanië, waar Christus Lazarus uit de dood liet opstaan.

In het zuiden van Jeruzalem ligt het de Dode Zee, waar God twee steden vernietigde, Sodom en Gomorra aan weerszijden van het water. Daar stroomt de rivier de Jordaan die niet samenvloeit met de Dode Zee, omdat het heilig water is.

Ten oosten van de stad ligt de Olijfberg, waar Christus ten hemel steeg. Tussen de Olijfberg en de stad Jeruzalem ligt een vallei die de Vallei van Josafat wordt genoemd en waar het graf van Onze Lieve Vrouw is.

Daarop volgt een lang pad naar de berg Quarantana, waar Christus vastte en Satan hem verleidde. Op deze plaats bevindt zich de Rots van Abraham. Daar was Jericho. Daarna is er de vlakte van Abraham.

Daarvandaan is het maar een klein stukje naar de rivier de Jordaan, waar Christus gedoopt werd; de Jordaan stroomt van noordoost naar zuidwest.

Voorbij de rivier ligt Saoedi-Arabië en aan de andere kant de streek van Jeruzalem, die ze Syrië noemen. Aan de oever van de rivier staat een kleine kapel, waar Christus zijn kleren uittrok: in latere tijden werd de kapel gebouwd om van deze gebeurtenis te getuigen. Als iemand aan de oever van de Jordaan op zijn rug op de grond gaat liggen en zijn knie en vuist opheft en dan zijn duim omhoog steekt, kan hij daarboven de Poolster zien, zo hoog dat niets hoger is. Vanaf de rivier de Jordaan moet men een vijfdaagse reis maken naar Sint-Jan van Akko en vanaf daar duurt het veertien dagen over zee naar Apulië om 1800 mijl af te leggen; dan een veertiendaagse reis over land van Bari naar Rome, dan een korte reis van zes weken vanuit het zuiden naar de Alpen en drie reisdagen naar het noorden naar Hedeby.

De route in beeld

Karakteristiek van de route

De route wordt bepaald door de reisroute van een monnik uit de 12^e eeuw. De nadruk ligt dus niet op mooie fietsroutes en natuur, maar op geschiedenis.

Toch is geprobeerd om daar waar mogelijk te kiezen voor rustige wegen. Ook worden een aantal grote steden en agglomeraties doorkruist.

Het fietsen van de gehele route

De gehele route is bijna 2100 kilometer. De westelijke route is 2750 kilometer, de oostelijke ruim 2100 kilometer.

Zwaarte van de route

De aanloop naar Zwitserland is niet zwaar. De route volgt de Rijn. Bij Basel ben je op 270 meter hoogte, maar daar heb je bijna 800 kilometer over gedaan. Na Basel begint de klim over de uitlopers van de Jura. De eerste pas is ruim 700 meter. Na de afdaling fiets je door centraal Zwitserland, geen bergen, maar zeker niet vlak. Langzaam klimt de route omhoog naar ruim 800 meter, waarna de afdaling volgt naar het Meer van Genève. Er volgt dan een 50 kilometer nagenoeg vlakke rit naar Martigny. Daar begint de klim naar de pas van de Grote Sint-Bernard. Bijna 2000

hoogtemeters in 45 kilometer. De aanloop tot Bourg St-Pierre is het "makkelijke" deel van de klim. Vanaf het moment dat de hoofdweg in de tunnel verdwijnt is het een zware klim. Daar tegenover staat een tocht door prachtig hoogalpien landschap.

Na de afdaling volgt de Povlakte. De laatste 400 kilometer van de route is zwaar. De Apennijnen zijn weliswaar niet zo hoog als de Alpen, maar het zijn lastige klimmen. En na de oversteek van de Apennijnen, blijft het terrein zwaar geaccidenteerd.

Gidsen

Van de Via Islandica is geen papieren gids beschikbaar. Vanaf de Zwitsers/Italiaanse grens loopt de Via Islandica echter nagenoeg samen met de Via Francigena. Voor dit deel is eventueel een gids aan te schaffen. De gidsen met routebeschrijvingen zijn er alleen voor de lopende pelgrim.

De Engelse uitgever Cicerone heeft een Engelstalige gids met achtergrondinformatie over de route:
The LightFoot Companion to the Via Francigena Italy: Great Saint Bernard Pass to St Peter's Square, Rome.

Bewegwijzering

Er is geen bewegwijzering van de Via Islandica. De route van de Duitse grens tot Basel is echter als Rijnroute wel bewegwijzerd. Er is echter sprake van een EuroVeloroute op beide oevers van de Rijn. Daardoor kan de bewegwijzering soms verwarrend zijn.

In Zwitserland volgt de route zo nu en dan een Zwitserse route, maar dat is toeval.

Vanaf de Grote Sint-Bernardpas is de Via Francigena voor de fiets goed bewegwijzerd.

Zo nu en dan wijkt de Via Islandica af van de Via Francigena. Soms omdat er een werkelijk andere route wordt gevolgd. Soms omdat de routemaker van het Italiaanse deel van de Via Francigena zijn route over paden laat lopen die prima te fietsen zijn met een mountainbike en weinig bagage. Maar niet geschikt zijn voor een beladen toerfiets. Alleen daar waar structureel wordt afgeweken van de Via Francigena is dit aangegeven in het etappeoverzicht.

Toelichting bij de gidsen van deze route voor de toerfietser

- De codering van de etappes komt overeen met de naam van de track in het GPS-bestand.
- De plaatsnamen in **rood** zijn alle plaatsnamen zoals deze in de *Leidarvisir* voorkomen.
- **Afstand:** in kilometers conform de track
- **Leidarvisir:** Een citaat uit de *Leidarvisir* dat betrekking heeft op de etappe.

- **Opmerkingen:** Eventuele zaken die van belang kunnen zijn voor de navigatie.
- **Zwaarte:** Het is een indicatie van de zwaarte, maar is alleen per etappe bepaald. Zo kan een lichte etappe aan het einde van een dag ineens 'zwaar' zijn.
- **Karakter:** Een globale beschrijving van de etappe.

- **Kwaliteit wegen:** Dit is gebaseerd op de gegevens van OpenStreetMap.
- Verkeersvrij:
dit zijn alle soorten fietspaden, zowel stille jaagpaden langs een kanaal, als vrijliggende fietspaden in de bebouwing of langs een drukke weg.
Onverhard:
kan geheel of gedeeltelijk samenvallen met verkeersvrij.
De kwaliteit van de onverharde wegen kan sterk variëren.
- **Horeca en winkels:** In de genoemde plaatsen zijn horeca en winkels te

vinden. Alleen plaatsen tussen begin en einde van de etappe zijn aangegeven in het profiel.

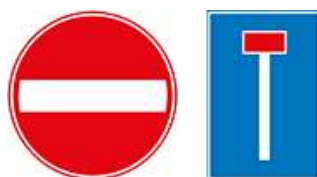
Let op: De melding kan soms betekenen dat in de plaats die je passeert, de voorzieningen niet direct aan de route liggen. Het kan ook voorkomen dat een dorp of stad niet genoemd is, je fiets er niet doorheen, een bakker of supermarkt binnen beperkte afstand van de route ligt.

- **Hoogteprofiel:** Let op dat in hoger gelegen delen van de route het hoogteprofiel niet altijd op 0 meter begint.

Aanwijzingen voor onderweg

Het gebruik van verkeersborden in het buitenland wijkt soms af van wat in Nederland gebruikelijk is.

Het gebruik van onderborden met een tekst als: *uitgezonderd fietsers*, komt in het buitenland zelden voor.

Als bij deze borden de route verder gaat, is het mogelijk door te fietsen.

Uiteraard dient de fietser ten allen tijde zelf te beoordelen of fietsen in de gegeven situatie verantwoord is.

Extra informatie

Extra informatie over het Italiaanse deel is te vinden op de Italiaanse site van de [Via Francigena](#).
Voor wie zijn fiets wil laten terugbrengen naar Nederland:

[Camino Fietstransport](#)
of
[Care4Luggage](#)

De etappes

Op de volgende pagina's staan de gegevens per etappe. Deze corresponderen met de GPS-tracks.

In **ROOD** zijn aangegeven de plaatsen welke in de Leidarvisir worden genoemd.

De etappes zijn over het algemeen ongeveer 50 kilometer. De splitsing heeft geen relatie met de etappes in de Leidarvisir.

Ook is er geen relatie met eventuele overnachtingen.

01 Deventer - Elten

Afstand	58 km
Leiðarvísir	<i>Er is nog een andere route van Noorwegen naar Rome: via Friesland, naar Deventer of naar Utrecht, waar de pelgrims hun staf, ransel en zegen krijgen voor hun pelgrimstocht naar Rome. De reis van Utrecht naar Keulen duurt zes dagen en daar bevindt zich de aartsbisschoppelijke zetel in de Sint-Pieterskerk.</i>
Opmerkingen	De route begint op de IJsselkade. Hier legden de schepen aan die uit bergen kwamen met stokvis en Scandinaviërs.
Zwaarte	Licht
Karakter	Langs de IJssel en door het westen van de Achterhoek.
Kwaliteit wegen	Verkeersvrij: 24 km Onverhard: 2,3 km
Horeca en winkels	Voldoende

02 Elten - Xanten

Afstand	46,5 km
Opmerkingen	Tussen Scheppenbaum en Xanten langs oude Romeinse weg.
Zwaarte	Licht.
Karakter	Eerst langs de Rijn, later door open landschap. De eerste kleine heuvels.
Kwaliteit wegen	Verkeersvrij: 34,5 km Onverhard: 2,5 km
Horeca en winkels	Scheppenbaum, Xanten

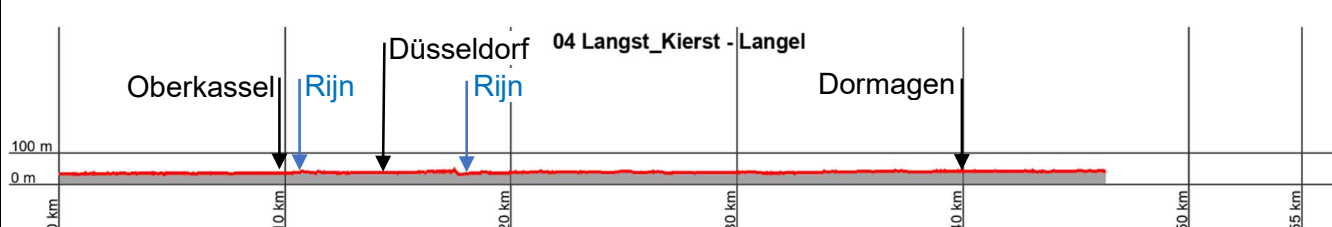
03 Xanten - Langst Kierst

Afstand	53 km
Opmerkingen	Tussen Rheinberg en Uerdingen tracé Romeinse weg. Wat drukke weg, meestal vrij liggend fietspad
Zwaarte	Licht.
Karakter	Eerste deel rustig openlandschap. De tweede helft van de route veel door verstedelijkt gebied.
Kwaliteit wegen	Verkeersvrij: 31,9 km (vrijliggend fietspad) Onverhard: 0 km
Horeca en winkels	Rheinberg, Uerdingen, Moers

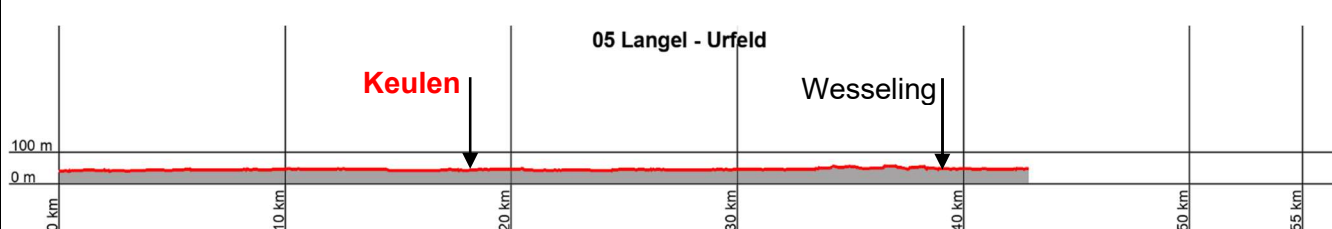
04 Langst Kierst - Langel

Afstand	41,9 km
Opmerkingen	
Zwaarte	Licht
Karakter	Dusseldorf stedelijk, maar redelijk probleemloos navigeren. Wel veel stoplichten. Na Düsseldorf veel langs de rivier. Afgewisseld met een dorp en industrie.
Kwaliteit wegen	Verkeersvrij: 29,6 km Onverhard: 1,3 km
Horeca en winkels	Oberkassel, Düsseldorf, Uedesheim, Dormagen

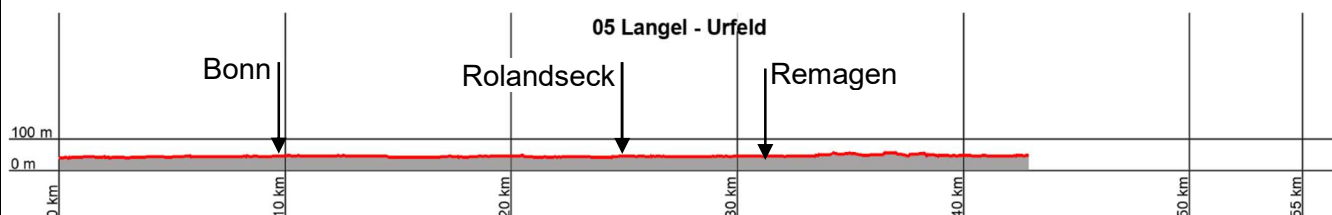
05 Langel – Keulen - Urfeld

Afstand	43,2km
Leiðarvísir	In de Leidarsvisir wordt de tocht van Keulen naar Basel beschreven: <i>Dan is er een driedaagse reis van Keulen over de rivier de Rijn naar Mainz, waar zich de aartsbisschoppelijke zetel in de kerk van de Heiligen Petrus en Paulus bevindt. Dan is er een eendaagse reis naar Speyer, waar de bisschopszetel in de kerk van St. Maria is. Daarna is er een eendaagse reis naar Seltz. Dan nog een reisdag naar Straatsburg, waar de kathedraal, de Mariakerk staat. Dan is het een driedaagse reis naar Basel.</i> De gehele afstand tot Basel wordt per schip afgelegd.
Opmerkingen	Let op navigatieaanwijzing na Merkenich.
Zwaarte	Licht
Karakter	Deels over rustig pad langs de Rijn. Maar soms ook over terreinen met zware industrie.
Kwaliteit wegen	Verkeersvrij: 37 km Onverhard: 0 km
Horeca en winkels	Voldoende

06 Urfeld - Bad Breisig

Afstand	42 km
Opmerkingen	Omdat de route grotendeels langs de Rijn loopt, rijd je haast ongemerkt Bonn voorbij. Door Remagen loopt het tracé van een Romeinse weg (Marktstraße, Alte Straße)
Zwaarte	Licht
Karakter	
Kwaliteit wegen	Verkeersvrij: 38,3 km Onverhard: 0,7 km
Horeca en winkels	Bonn, Bad Godesberg, Rolandseck (bakker), Remagen, Bad Breisig

07 Bad Breisig - Spay

Afstand	49,9 km
Opmerkingen	De route door Koblenz kan lastig zijn. Maar uiteindelijk komt de route weer langs de Rijn te lopen.
Zwaarte	Licht
Karakter	Grotendeels langs de Rijn. Ook een paar kleinere industrieterreinen. Na Bonn aan beide zijden van de rivier hellingen.
Kwaliteit wegen	Verkeersvrij: 25,4 km Onverhard: 2,8 km
Horeca en winkels	Voldoende

08 Spay - Bingen

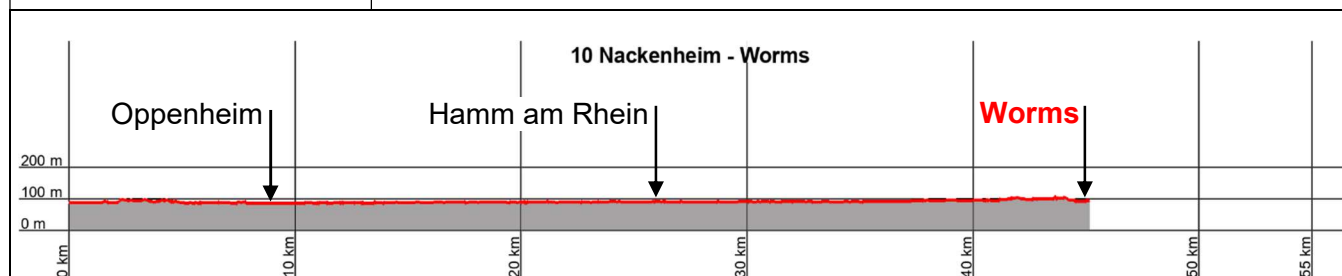
Afstand	52,2 km
Opmerkingen	
Zwaarte	Licht
Karakter	De rivier stroomt hier door een nauw dal. Mooie dorpen langs de rivier en kastelen op de toppen. Na Bacharach wordt het dal en de rivier langzaam breder. Vlak voor Bingen wordt het dal wijder.
Kwaliteit wegen	Verkeersvrij: 36,3 km Onverhard: 0 km
Horeca en winkels	Boppard, Bad Salzig, Sankt Goar, Oberwesel, Bingen

09 Bingen – Mainz - Nackenheim

Afstand	45,7 km
Opmerkingen	
Zwaarte	Licht
Karakter	Meestal langs de rivier. Mainz is een grote agglomeratie, maar navigatie is niet lastig.
Kwaliteit wegen	Verkeersvrij: 39,0 km Onverhard: 5,7 km
Horeca en winkels	Frei Weinheim, Budenheim, Mainz

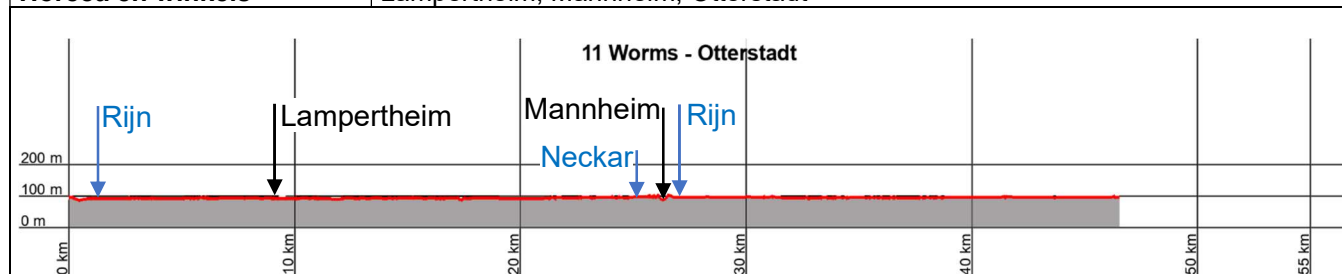
10 Nackenheim - Worms

Afstand	44,9 km
Opmerkingen	De entree van Worms zal de komende jaren chaotisch zijn. Grootschalige werkzaamheden aan de weg. Omleidingen voor de fietser zijn niet of slecht aangegeven. De route verlaat daarom in Rheindürkheim al de Rijnroute.
Zwaarte	Licht
Karakter	Het gaat door het open dal van de Rijn. Rond Nierstein wijnbouw. Hier zijn ook wat kleine hoogteverschillen.
Kwaliteit wegen	Verkeersvrij: 34,8 km Onverhard: 2,5 km
Horeca en winkels	Oppenheim, Hamm am Rhein, Worms

11 Worms - Otterstadt

Afstand	46,4 km
Opmerkingen	Vlak voor Mannheim, voet- en fietsveer over de Neckar.
Zwaarte	Licht
Karakter	Een groot deel van deze etappe gaat door Mannheim en Ludwigshafen. Stad en industrie.
Kwaliteit wegen	Verkeersvrij: 36,4 km Onverhard: 0 km
Horeca en winkels	Lampertheim, Mannheim, Otterstadt

12 Otterstadt – **Speyer** - Leimersheim

Afstand	41,5 km
Opmerkingen	
Zwaarte	Licht
Karakter	Hoofdzakelijk langs de Rijn. Soms de gekanaliseerde versie, soms langs de oude stroomgebied.
Kwaliteit wegen	Verkeersvrij: 37,1 km Onverhard: 0 km
Horeca en winkels	Speyer, Germersheim, Leimersheim

13 Leimersheim – **Seltz** - Beinheim

Afstand	47,7 km
Opmerkingen	Seltz ligt aan een oud stroombed van de Rijn. Twee kilometer westelijk van de huidige gekanaliseerde Rijn.
Zwaarte	Licht
Karakter	Hoofdzakelijk langs de soms gekanaliseerde rivier. In de verte worden de Vogezes en het Zwarte Woud zichtbaar.
Kwaliteit wegen	Verkeersvrij: 36,0 km Onverhard: 1,6 km
Horeca en winkels	Wörth am Rhein, Neuburg am Rhein, Beinheim

14 Beinheim - Strasbourg

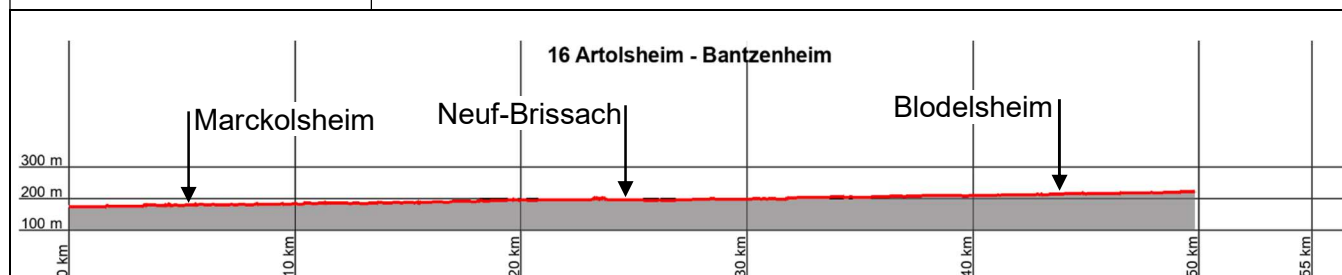
Afstand	49,8 km
Opmerkingen	
Zwaarte	Licht
Karakter	De route loopt grotendeels niet langs de rivier door landbouwgebied. Dichterbij Strasbourg door de aubossen langs de rivier.
Kwaliteit wegen	Verkeersvrij: 25,4 km Onverhard: 2,2 km
Horeca en winkels	Alle dorpen onderweg

15 Strasbourg - Artolsheim

Afstand	46,3 km
Opmerkingen	
Zwaarte	Licht.
Karakter	Na Strasbourg loopt de hele etappe langs het Canal de Rhône au Rhin.
Kwaliteit wegen	Verkeersvrij: 45,9 km Onverhard: 0 km
Horeca en winkels	Niet direct aan de route. Obenheim (bakker), Sundhouse (bakker)

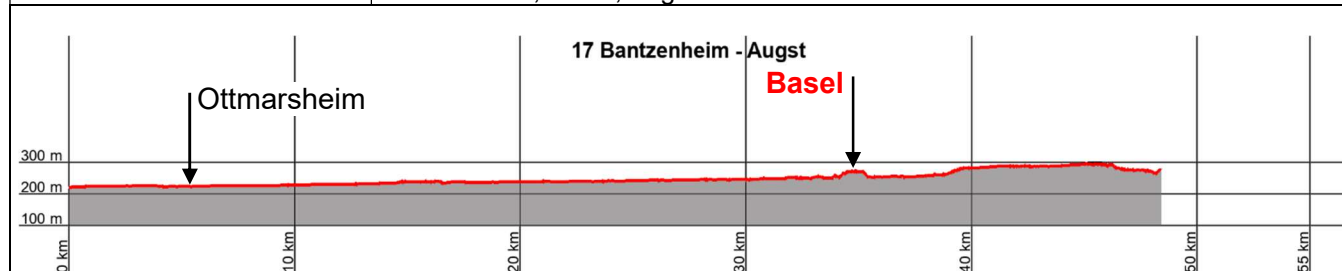
16 Artolsheim - Bantzenheim

Afstand	49,8 km
Opmerkingen	Neuf-Brissach, nagenoeg originele vestingstad, ontworpen door Vauban.
Zwaarte	Licht
Karakter	
Kwaliteit wegen	Verkeersvrij: 43,9 km Onverhard: 0,1 km
Horeca en winkels	Marckolsheim, Neuf Brissach

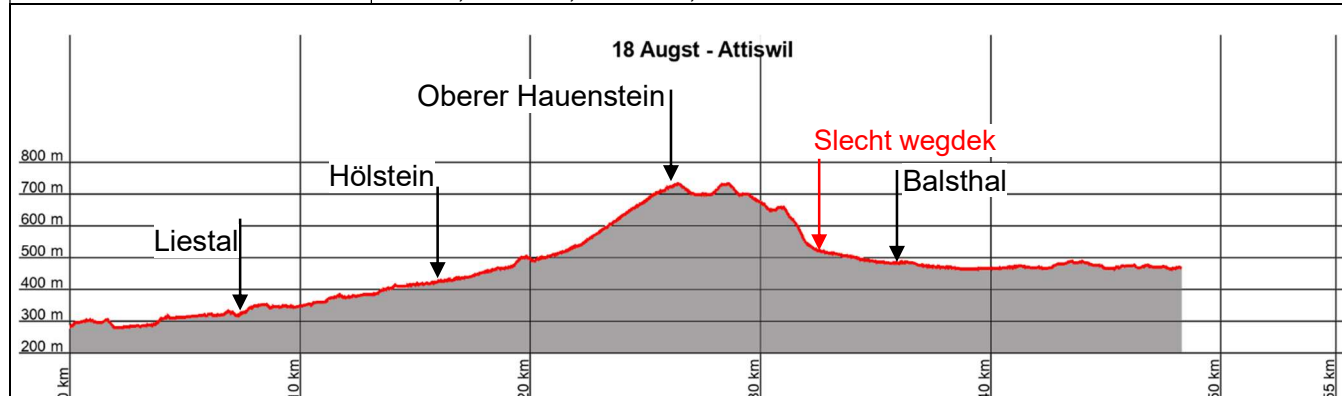
17 Bantzenheim – Basel - Augst

Afstand	48,3 km
Opmerkingen	De reis per schip eindigt in Basel. Augst (Augusta Raurica) was een Romeinse vestiging aan de uitmonding van de Ergolz in de Rijn.
Zwaarte	Licht, middel
Karakter	Vlak landbouwgebied, deels langs het Canal de Huningue. De Jura komt in beeld. Door de stad Basel.
Kwaliteit wegen	Verkeersvrij: 29,5 km Onverhard: 12,1 km
Horeca en winkels	Ottmarsheim, Basel, Augst

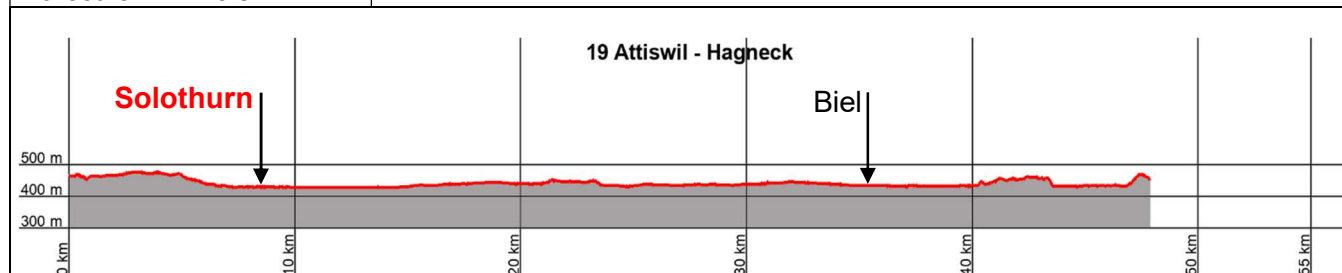
18 Augst - Attiswil

Afstand	48,2 km
Opmerkingen	Van Augst naar Solothurn loopt een Romeinse weg, welke nog tot in de middeleeuwen in gebruik was. Tussen Holderbank en Balsthal Romeins tracé. Navigatie-aanwijzing: Bij slecht weer, hier de hoofdweg volgen.
Zwaarte	Middel, zwaar
Karakter	Bergachtig. De oversteek van de Jura. In Langenbruck ligt de eerste pas van de route, de Oberer Hauenstein, 734 meter.
Kwaliteit wegen	Verkeersvrij: 11,4 km Onverhard: 1,3 km Een kort deel van het pad vlak voor Balsthal is nog voorzien van middeleeuwse verharding. Het is hier lastig fietsen. Bij nat wegdek hier lopen. Bij slecht weer, bij navigatie-aanwijzing hoofdweg volgen.
Horeca en winkels	Liestal, Hölstein, Oberdorf, Balsthal

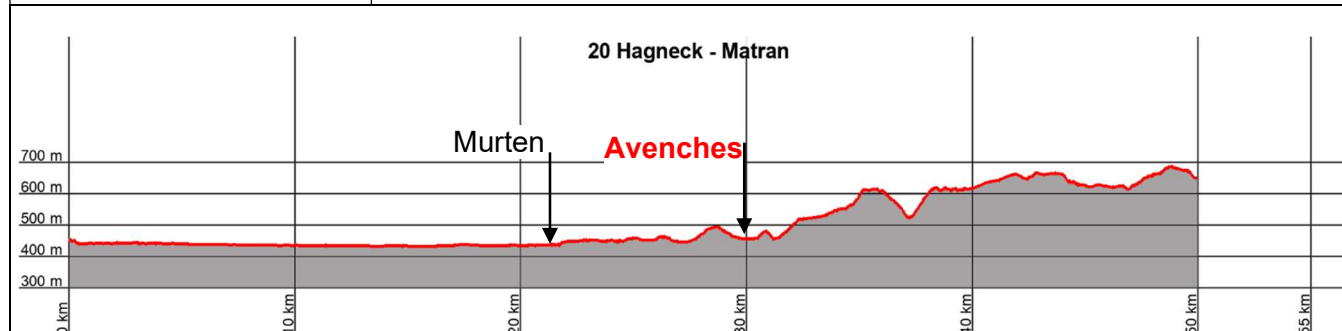
19 Attiswil – Solothurn - Hagneck

Afstand	47,8 km
Opmerkingen	
Zwaarte	Middel
Karakter	Over de hoogvlakte met de Jura rechts van de route.
Kwaliteit wegen	Verkeersvrij: 15,4 km Onverhard: 8,9 km
Horeca en winkels	Voldoende

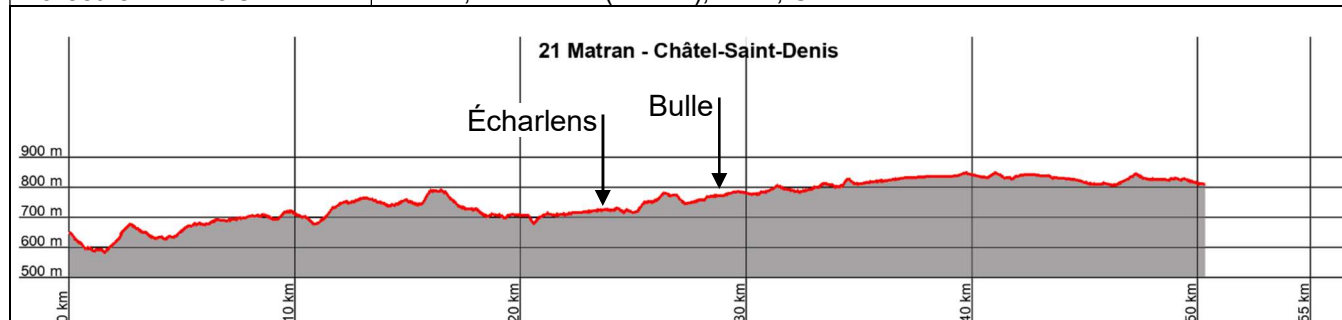
20 Hagneck – Avenches - Matran

Afstand	49,8 km
Leiðarvísir	Over Avenches: <i>Dan volgt een dagtocht naar Avenches; de stad was groot voordat de zonen van Loðbrók hem verwoestten, maar is nu klein.</i>
Opmerkingen	Via een romeinse weg door de oostelijke poort het oude Aventicum (Avenches) in. Romeins theater in Avenches.
Zwaarte	Middel. Na Avenche een paar klimmetjes van 10 tot 15 %.
Karakter	Eerste stuk redelijk vlak open landschap. Uitzicht op de Jura. Daarna sterk heuvelachtig, met zo nu en dan uitzicht op de Alpen.
Kwaliteit wegen	Verkeersvrij: 13,5 km Onverhard: 1,0 km
Horeca en winkels	Voldoende

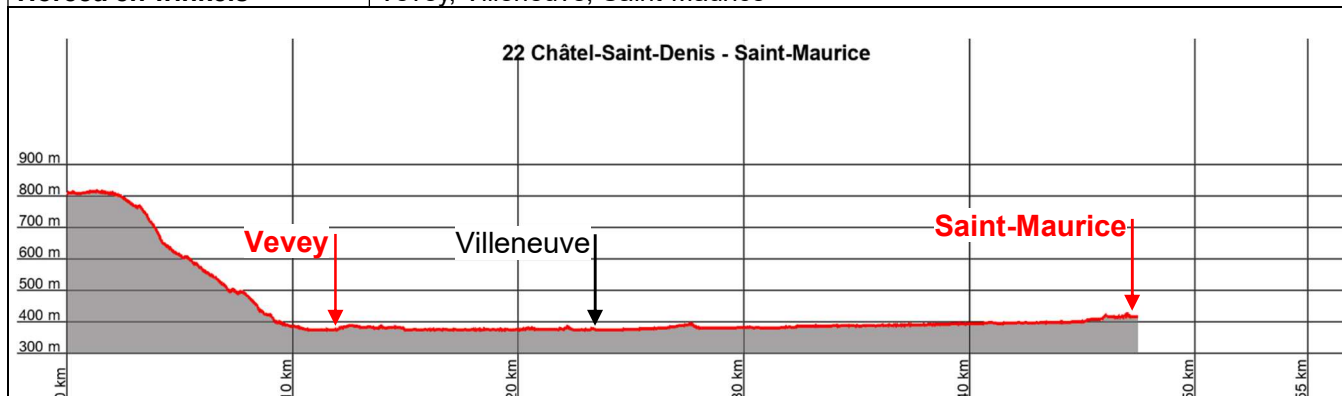
21 Matran - Châtel Saint-Denis

Afstand	50,2 km
Opmerkingen	
Zwaarte	Middel
Karakter	Heuvelachtig, half open landschap. Na Bulle open landschap, met zicht op de Alpen.
Kwaliteit wegen	Verkeersvrij: 3 km Onverhard: 0,3 km
Horeca en winkels	Matran, Écharlens (bakker), Bulle, Châtel-Saint-Denis

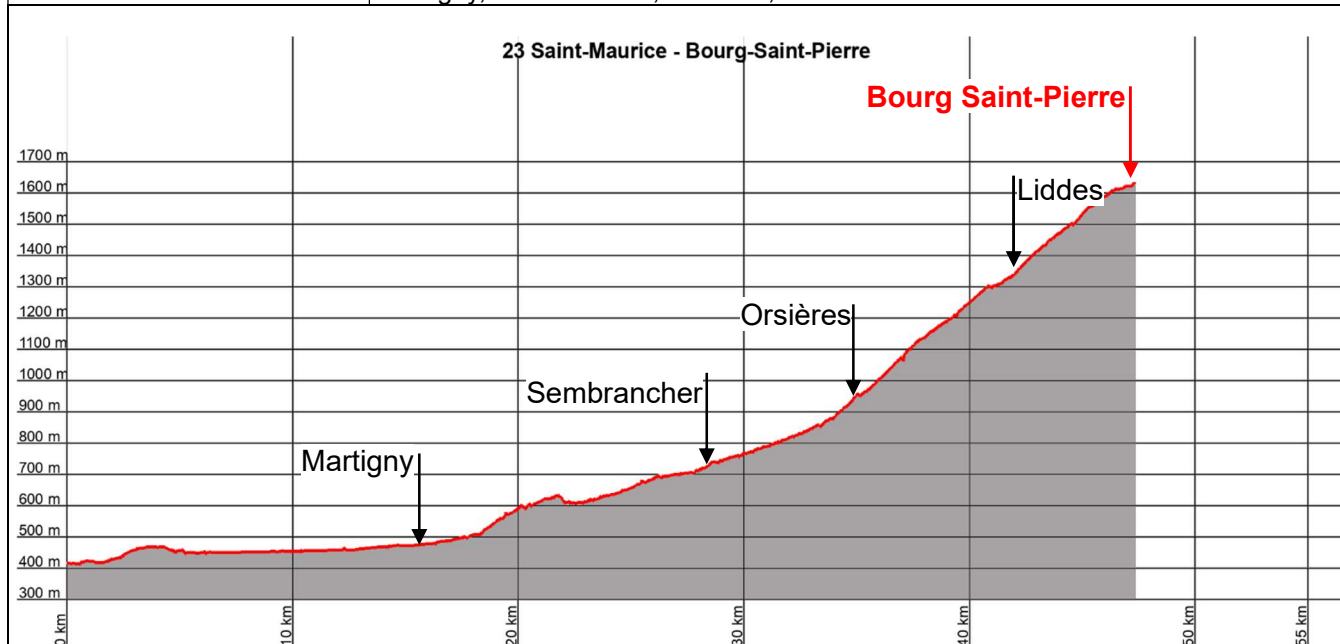
22 Châtel Saint-Denis – Vevey – Saint-Maurice

Afstand	47,3 km
Leiðarvísir	<i>Dan is er een dagtocht naar Vevey; het ligt vlakbij het Meer van Genève, waar de paden van de Franken, Vlamingen, Welsh, Engelsen, Duitsers en Scandinaviërs, de mensen die naar de Grote Sint Bernard richting het zuiden gaan, samenkomen.</i>
Opmerkingen	
Zwaarte	Middel (afdaling), licht
Karakter	Afdalen naar het Meer van Genève. Over het soms drukke fiets- voetpad langs het meer tot Villeneuve. Door de vlakke Rhône-delta naar Saint-Maurice.
Kwaliteit wegen	Verkeersvrij: 11,6 km Onverhard: 0 km
Horeca en winkels	Vevey, Villeneuve, Saint-Maurice

23 Saint Maurice - Bourg Saint Pierre

Afstand	48,5 km
Leiðarvísir	Over Saint Maurice: <i>Dan is er nog een dagtocht naar Saint-Maurice, waar het lichaam van Saint Maurice ligt met zijn hele leger van zesduizend zeshonderd zesenzestig man.</i> Over Bourg Saint-Pierre: <i>Vervolgens is er Bourg-Saint-Pierre.</i>
Opmerkingen	Van Martigny tot Bourg Saint Pierre loopt de route hoofdzakelijk over de hoofdweg. De weg kan, zeker op vrije dagen en in het weekend druk zijn met motoren.
Zwaarte	Zwaar
Karakter	Tot Martigny door het dal van de Rhône. Na Martigny hooggebergte.
Kwaliteit wegen	Verkeersvrij: 1,9 km Onverhard: 0 km
Horeca en winkels	Martigny, Sembrancher, Orsières, Liddes

24 Bourg Saint Pierre – Col du Grand Saint Bernard – Aosta

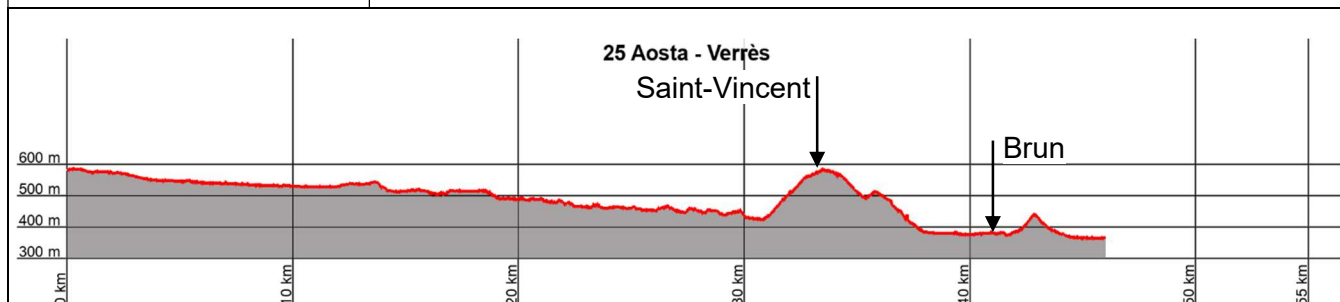
Afstand	53,4 km
Leiðarvísir	<p>Over de Grote Sint Bernhard: <i>Op de bergpas ligt het Sint-Pietersgasthuis; hier vind je vaak sneeuw op de rotsen en ijs op het meer op de dag van de Heilige Olav in de zomer.</i></p> <p>Over Italië: <i>Italië is de naam van het land ten zuiden van de bergketen die mensen de Alpen noemen. Ten zuidoosten van Italië ligt Apulië; de Scandinaviërs noemen het Púlsland. In Midden-Italië ligt Rome. In Noord-Italië ligt Lombardije, dat wij Langbardaland noemen.</i> <i>Ten zuiden van de Grote Sint Bernard ligt Étroubles. Dan is er Aosta, een mooie stad, waar een bisschop zetelt, bij de kerk van St. Orso; hier is hij begraven.</i></p>
Opmerkingen	<p>Direct na Bourg Saint Pierre begint 6 kilometer lawine-overkapping. Het is op redelijke afstanden mogelijk even te stoppen buiten deze overkapping.</p> <p>Aan het einde van deze overkapping gaat de hoofdweg de tunnel in. Dan begint de echte klim naar de pas.</p>
Zwaarte	Zeer zwaar
Karakter	Hoogalpien landschap
Kwaliteit wegen	<p>Verkeersvrij: 0 km</p> <p>Onverhard: 0 km</p>
Horeca en winkels	Op de pas (horeca), Étroubles, Aosta

24 Bourg-Saint-Pierre - Aosta

Location	Distance (km)	Elevation (m)
Bourg Saint Pierre	0	~1650
Col du Grand Saint-Bernard	~12	~2450
Étroubles	~32	~1300
Aosta	~53	~600

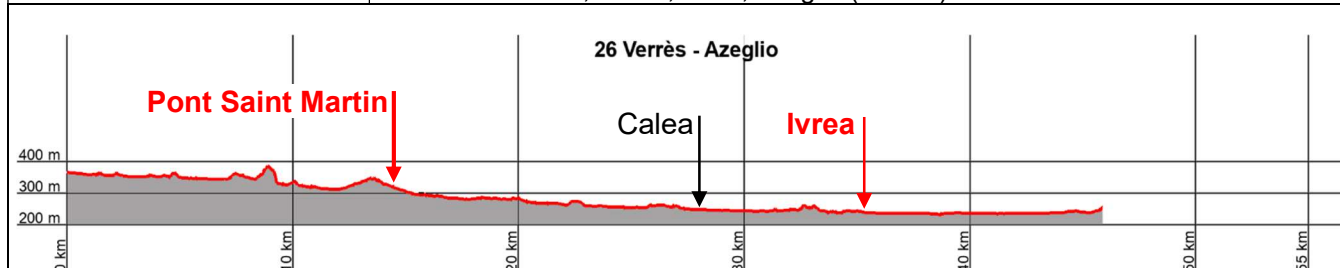
25 Aosta - Verrès

Afstand	45,8 km
Opmerkingen	
Zwaarte	Licht, klim naar Saint-Vincent zwaar
Karakter	Afdalen door het dal. Hooggebergte naast de route.
Kwaliteit wegen	Verkeersvrij: 20 km Onverhard: 2,5 km
Horeca en winkels	Saint-Vincent, Brun

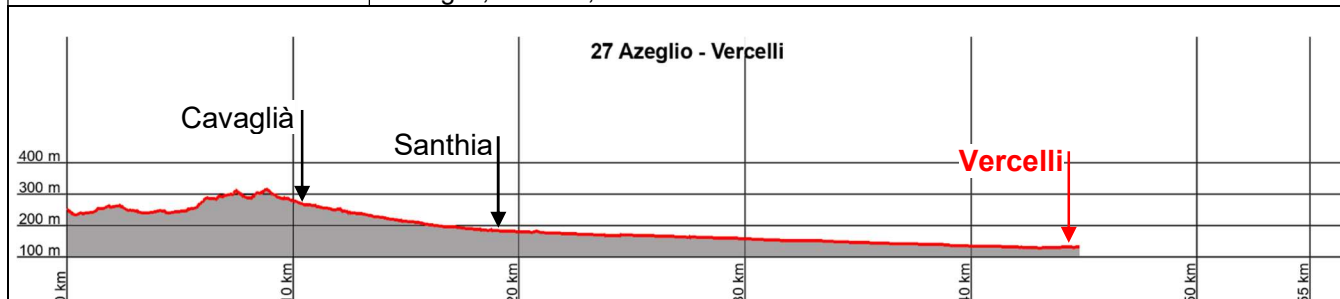
26 Verrès – Pont Saint Martin – Ivrea – Azeglio

Afstand	49,5 km
Leiðarvísir	Over Ivrea: <i>Daarna komt Ivrea: een tweedaagse reis scheidt het van Aosta.</i>
Opmerkingen	Romeinse brug in Pont Saint Martin
Zwaarte	Licht
Karakter	Eerste deel nog tussen de bergen. Na Ivrea de Povlakte.
Kwaliteit wegen	Verkeersvrij: 16,8 km Onverhard: 12 km
Horeca en winkels	Pont Saint Martin, Calea, Ivrea, Azeglio (bakker)

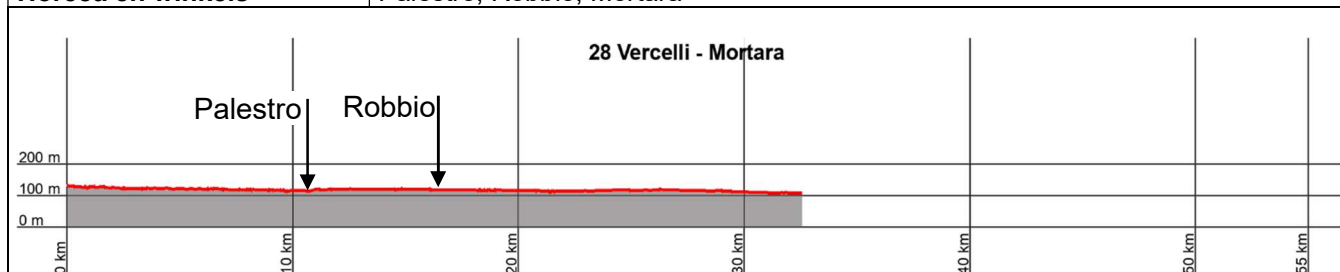
27 Azeglio - Vercelli

Afstand	49,5 km
Leiðarvísir	Over Vercelli: <i>Dan is het een reisdag naar Vercelli; daar is een bisschopszetel, bij de kerk van St. Eusebius; daar is hij bijgezet.</i>
Opmerkingen	
Zwaarte	Licht
Karakter	Rond het lago di Viverrone nog wat heuvels, daarna vlak
Kwaliteit wegen	Verkeersvrij: 16,8 km Onverhard: 12 km
Horeca en winkels	Cavaglià, Santhia, Vercelli

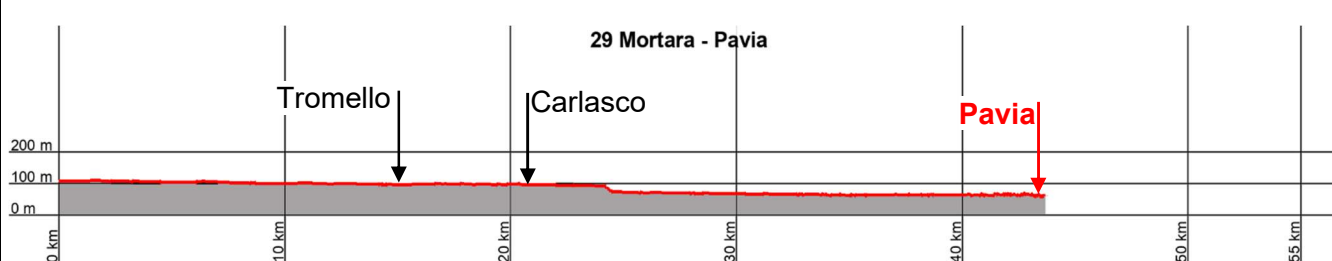
28 Vercelli - Mortara

Afstand	32,4 km
Opmerkingen	
Zwaarte	Licht
Karakter	Wijds open landschap van de Po
Kwaliteit wegen	Verkeersvrij: 14,3 km Onverhard: 13,5 km
Horeca en winkels	Palestro, Robbio, Mortara

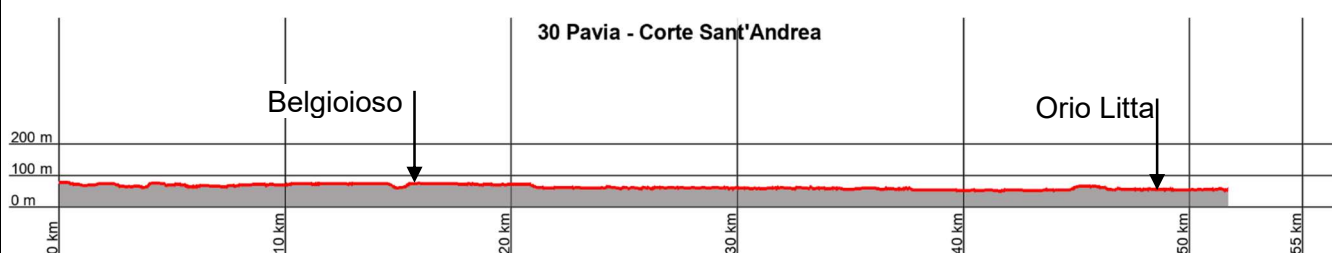
29 Mortara - Pavia

Afstand	43,5 km
Leiðarvisir	Over Pavia: <i>Dan, ten oosten van de weg naar Rome, is het een dagtocht naar Milaan. Als men daarentegen de rechtstreekse weg naar Rome neemt, is het een dag reizen naar Pavia; daar is een keizerlijke zetel, vlakbij de kerk van de heilige Syrus, waar die is bijgezet. Het was hier dat Sint Maarten de bisschop werd, en het is hier dat hij een van zijn belangrijkste kerken heeft.</i>
Opmerkingen	
Zwaarte	Licht
Karakter	Povlakt, open landschap.
Kwaliteit wegen	Verkeersvrij: 15,6 km Onverhard: 16 km
Horeca en winkels	Tromello, Garlasco (niet direct aan de route), Pavia

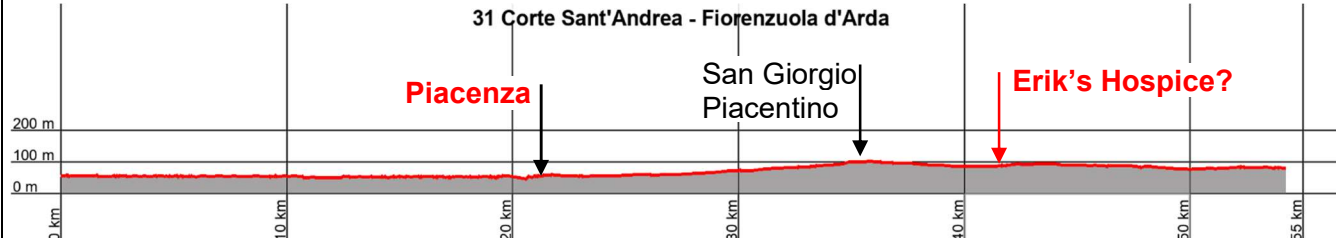

30 Pavia – Corte Sant'Andrea

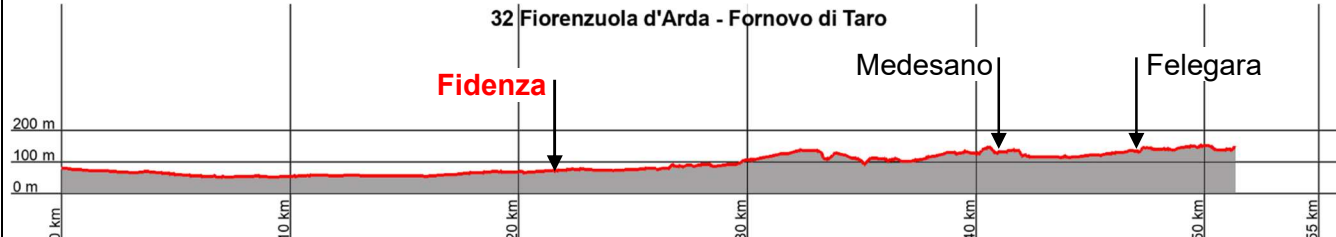
Afstand	51,6 km
Opmerkingen	
Zwaarte	Licht
Karakter	Open landschap. Door rijstvelden en over dijken.
Kwaliteit wegen	Verkeersvrij: 18,5 km Onverhard: 0,1 km
Horeca en winkels	Belgioioso, Orio Litto (niet direct aan de route)

31 Corte Sant'Andrea – Piacenza – Erik's Hospice – Fiorenzuola d'Arda

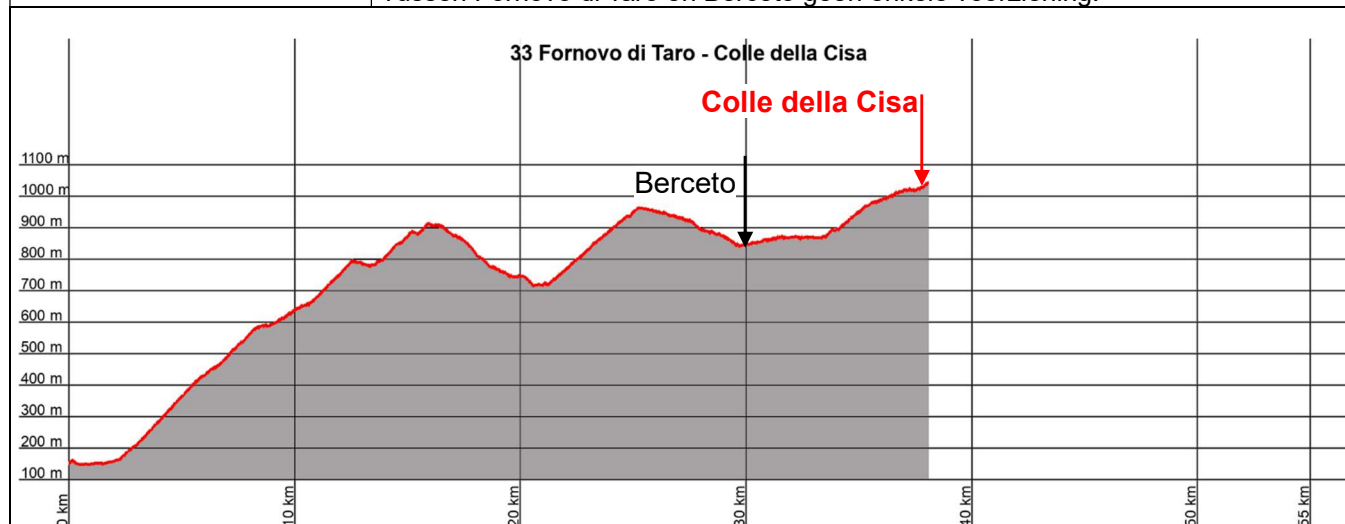
Afstand	54,0 km
Leiðarvísir	<p>Over Piacenza: <i>Vervolgens is het een dag reizen naar Piacenza; hier is zich de bisschopszetel in de kerk van Santa Maria gevestigd. Tussen Pavia en Piacenza stroomt een grote rivier, de Po. Dan kom je op de weg van degenen die de weg van St. Gilles hebben gevolgd.</i> <i>Vanuit Piacenza, in zuidelijke richting, is het een dag reizen naar Fidenza. Halverwege is Erik's hospice.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> (De locatie van Erik's Hospice is niet duidelijk, er wordt beschreven dat het tussen Piacenza en Fidenza ligt.)
Opmerkingen	<p>Routeaanwijzing 1: In Corte Sant'Andrea steekt de Via Francigena per veerboot de Po over. Hierdoor is de entree tot Piacenza echter onaangenaam.</p> <p>Routeaanwijzing 2: In Piacenza wijkt de route af van de Via Francigena om beter de stad uit te komen.</p>
Zwaarte	Licht
Karakter	Voor Piacenza langs de Po. Na Piacenza wordt het iets kleinschaliger en iets minder vlak.
Kwaliteit wegen	Verkeersvrij: 20,7 km Onverhard: 1,7 km
Horeca en winkels	Piacenza, San Giorgio Piacentino, Fiorenzuola d'Arda
	

32 Fiorenzuola d'Arda – Fidenza – Fornovo di Taro

Afstand	51,1 km
Leiðarvísir	<p>Over de Taro: <i>Dan is er een rivier genaamd Taro; het is een overvloedige en heldere waterloop, die nooit vervuild of vertroebelt, omdat elke onzuiverheid of vuiligheid naar de bodem zakt.</i></p>
Opmerkingen	
Zwaarte	Licht
Karakter	Kleinschalig en heuvelachtig landschap in de aanloop naar de Apennijnen.
Kwaliteit wegen	Verkeersvrij: 5,0 km Onverhard: 1,1 km
Horeca en winkels	Fidenza, Medesano, Fellegara, Fornovo di Taro
	

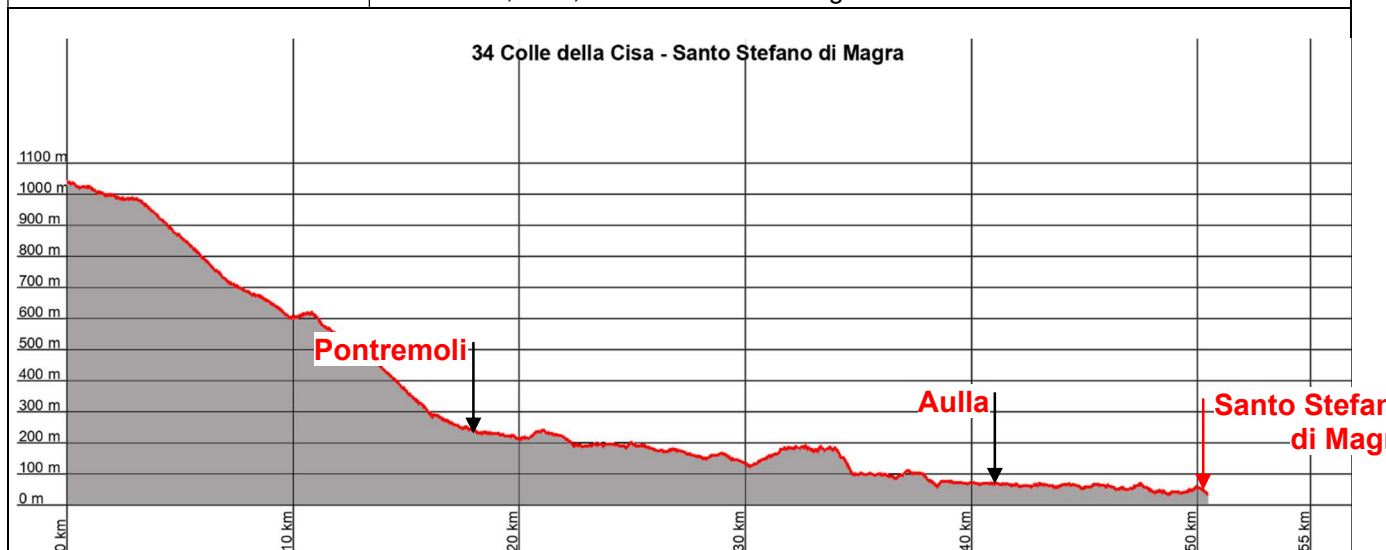
33 Fornovo di Taro – Colle della Cisa

Afstand	38,1 km
Leiðarvísir	Over de Colle della Cisa: <i>Daarna moet je een berg oversteken die Monte Bardone heet.</i>
Opmerkingen	De route volgt de SS62. Ondanks het wegnummer is de weg erg rustig. Bij drukte de Via Francigena volgen via Bardone
Zwaarte	Zeer zwaar.
Karakter	Bergachtig, veel bos.
Kwaliteit wegen	Verkeersvrij: 0 km Onverhard: 0 km
Horeca en winkels	Berceto, Colle della Cisa (horeca) Tussen Fornovo di Taro en Berceto geen enkele voorziening!

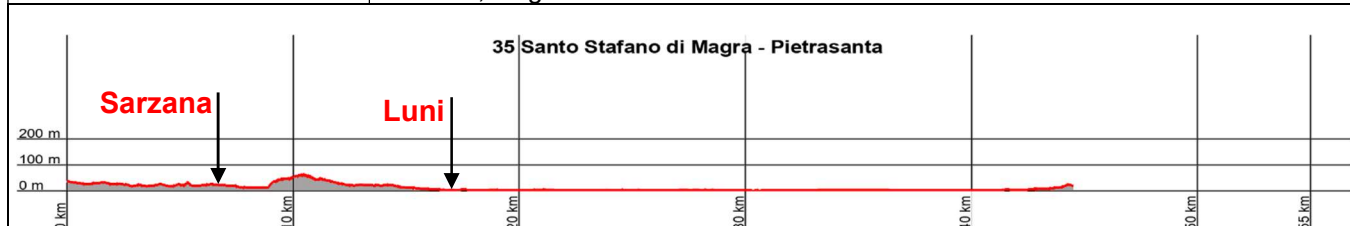
34 Colle della Cisa – Pontremoli – Aulla – Santo Stefano di Magra

Afstand	50,5 km
Leiðarvísir	Over Pontremoli, Aulla en Santo Stefano di Magra: <i>Dan is er Pontremoli, daarna er Aulla en vervolgens Luni. Daar, vlakbij de stad, liggen de stranden van Luni, het is tien kilometer reizen naar die prachtige stranden, waar aan alle kanten stadjes oprijzen en weidse uitzichten zich openen.</i> <i>Tussen Aulla en Luni liggen Santo Stefano di Magra en Sarzana.</i>
Opmerkingen	
Zwaarte	Licht
Karakter	Bergen. Na Pontremoli wat vlakker, maar nog steeds in een diep dal.
Kwaliteit wegen	Verkeersvrij: 4,0 km Onverhard: 0,5 km
Horeca en winkels	Pontremoli, Aulla, Santo Stefano di Magra

35 Santo Stefano di Magra – Sarzana – Luni – Pietrasanta

Afstand	44,1 km
Leiðarvísir	Over Luni: <i>Onder de stranden van Luni bevindt zich volgens sommigen de slangenkuil waar Gunnarr in werd gegooid. Vervolgens komt men naar het zuiden in Capriglia. In Luni komen de wegen uit Spanje, het land van Sint Jacob samen.</i> <i>Vanuit Luni is het een dag reizen naar Lucca.</i>
Opmerkingen	
Zwaarte	Licht
Karakter	Hoofdzakelijk door stedelijk gebied.
Kwaliteit wegen	Verkeersvrij: 19,6 km Onverhard: 0,7 km
Horeca en winkels	Sarzana, langs de kust voldoende

36 Pietrasanta – Capriglia– Lucca – Altopascio

Afstand	52,5 km
Leiðarvísir	Over Lucca: <i>Vanuit Luni is het een dag reizen naar Lucca. Daar is een bisschopszetel, vlakbij de kerk van de Heilige Maria, waar dat kruisbeeld staat dat Nicodemus door de wil van God zelf liet bouwen. Het sprak twee keer, één keer gaf hij zijn schoen aan een arme man, een andere keer getuigde hij ten gunste van een man die ten onrechte werd beschuldigd.</i> Over Pisa: <i>Ten zuiden van Lucca ligt een stad die Pisa heet; daar landden kooplieden uit Griekenland en Sicilië, Egyptenaren, Syriërs en Afrikanen met hun galeien.</i>
Opmerkingen	Vanuit Lucca is Pisa ruim 20 kilometer. Route naar Pisa is bij de gps-tracks aanwezig.
Zwaarte	Middel
Karakter	Zeer heuvelachtig, bos en in Piazzano het smalste straatje van de route. Na Lucca vlak en veel bebouwing. Later halfopen landschap.
Kwaliteit wegen	Verkeersvrij: 8,3 km Onverhard: 4,5 km
Horeca en winkels	Camaioire, Lucca, na Lucca op regelmatige afstanden

37 Altopascio - Castelfiorentino

Afstand	45,9 km
Leiðarvísir	Over Altopascio: <i>Dan is er Matilda's hospice in Altopascio, met de bouw waarvan ze de belofte aan Monte Cassino nakwam om een hospice te laten bouwen; daar wordt iedereen ontvangen voor de nacht.</i>
Opmerkingen	De locatie van Zwarte Arno is niet duidelijk. Vermoedelijk het dorp Ponte Cappiano vlak voor Fucechio.
Zwaarte	Licht, middel
Karakter	Halfopen landschap.
Kwaliteit wegen	Verkeersvrij: 1,2 km Onverhard: 1,2 km
Horeca en winkels	Galleno, Fucechio, Castelfiorentino

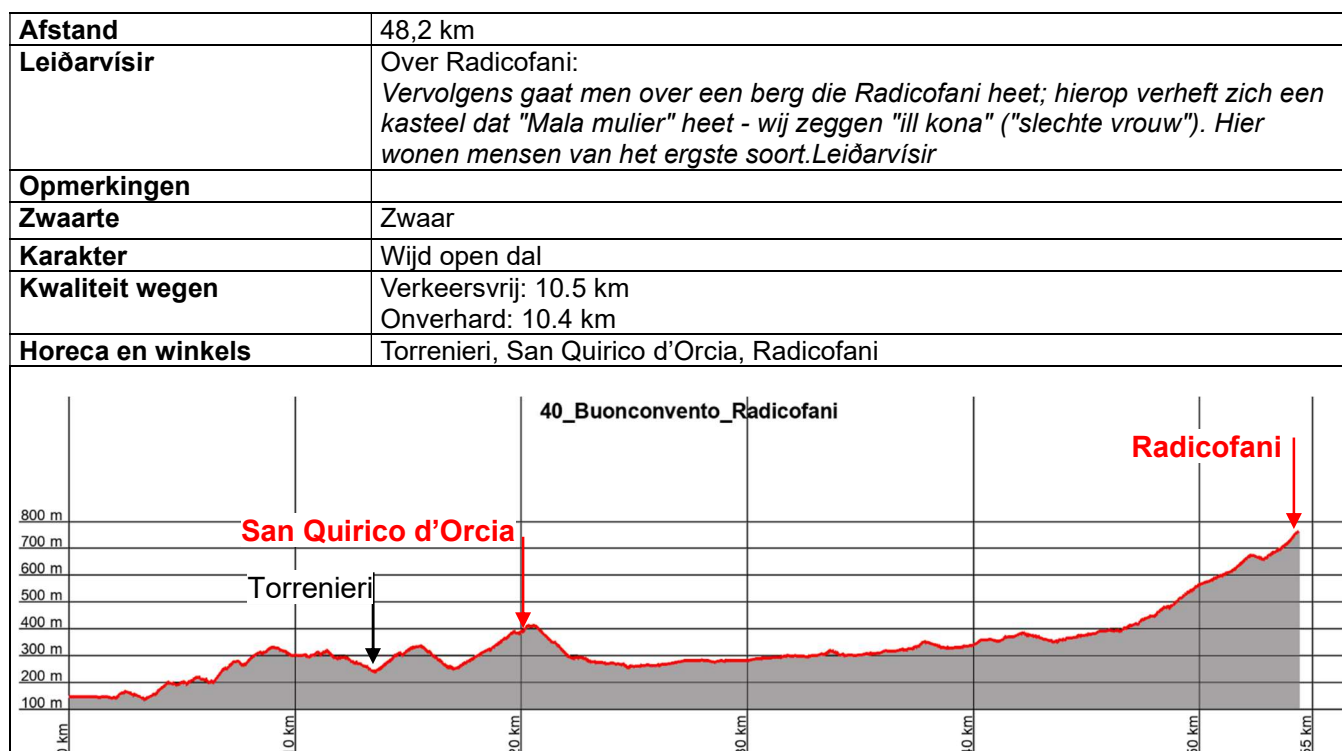
38 Castelfiorentino – Poggibonsi – Montereggioni

Afstand	41,8 km
Leiðarvísir	<i>Dan is er San Miniato, en daarna Poggibonsi.</i>
Opmerkingen	Alternatief via de Via Francigena naar San Gimignano
Zwaarte	Licht, middel
Karakter	Halfopen landschap met soms bebossing.
Kwaliteit wegen	Verkeersvrij: 14,6 km Onverhard: 10,8 km
Horeca en winkels	Certaldo, Poggibonsi, Montereggioni (alleen horeca)

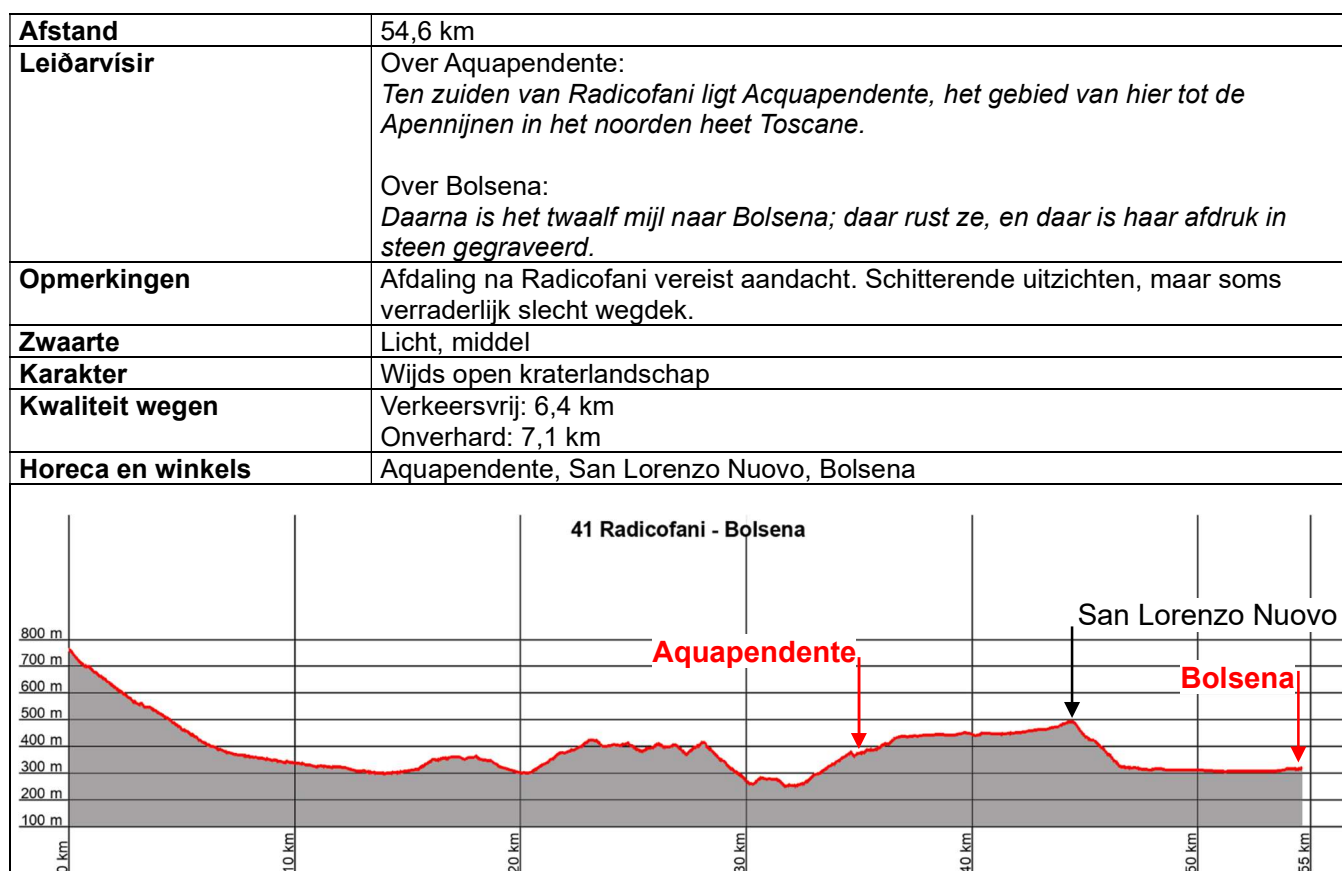
39 Montereggioni – Siena – Buonconvento

Afstand	48,7 km
Leiðarvísir	Over Siena: <i>Dan is er Siena, een mooie stad, met een bisschopszetel in de kerk van St. Maria; hier wonen de meest aantrekkelijke vrouwen. Het kost drie dagen om hier te komen vanuit Lucca, ...</i>
Opmerkingen	
Zwaarte	Licht, middel
Karakter	Open heuvelend landschap.
Kwaliteit wegen	Verkeersvrij: 13,1 km Onverhard: 16,4 km
Horeca en winkels	Siena, Monterone d'Arbia, Buonconvento

40 Buonconvento - Radicofani

41 Radicofani – Aquapendente – Bolsena

42 Bolsena – Montefiascone – Viterbo – Tre Croci

Afstand	46,5 km
Leiðarvísir	Over Montefiascone en Viterbo: <i>Dan is het acht mijl naar Montefiascone. Dan is het nog een dag reizen naar Viterbo; daar is het Bad van Theodoric.</i>
Opmerkingen	
Zwaarte	Middel
Karakter	Open landschap, zo nu en dan bebost.
Kwaliteit wegen	Verkeersvrij: 6,9 km Onverhard: 6,9 km
Horeca en winkels	Montefiascone, Viterbo, Tre Croci

43 Tre Croci – Sutri – Campagno di Romano

Afstand	45 km
Leiðarvísir	Over Sutri: <i>Vanaf hier is het tien mijl naar Sutri, dan een dagreis naar La Storta, ...</i>
Opmerkingen	
Zwaarte	Middel
Karakter	Heuvelachtig. Het laatste deel gaat door grootschalige hazelnootkwekerijen.
Kwaliteit wegen	Verkeersvrij: 20,6 km Onverhard: 20,2 km
Horeca en winkels	Sutri, Monterosi, Campagno di Roma

44 Campagno di Romano – Monte Mario – ROME

Afstand	42,7 km
Leid̊arvísir	<p>Over La Storta en Monte Mario: <i>... dan een dagreis naar La Storta, dit is in de buurt van Monte Mario, dat op zijn beurt in de buurt van Rome ligt, in het noorden.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> La Storta en Monte Mario worden niet gepasseerd met deze route. Het is niet mogelijk om via La Storta een veilige fietsroute te maken. <p>Over Rome: <i>Rome zou vier mijl lang en twee mijl breed zijn. Er zijn vijf bisdommen. Een daarvan is bij de kerk van Sint-Jan van Lateranen, daar mag niemand de mis aan het hoofdaltaar opdragen, tenzij hij ten minste tot plaatsvervangend bisschop is gewijd, het is de pauselijke zetel. Het bloed van Christus, het gewaad van Maria en de meeste beenderen van Johannes de Doper worden er bewaard. Ook worden de voorhuid van Christus en de melk van de borst van Maria, fragmenten van de doornenkroon van Christus en van zijn tuniek en vele andere heilige relikwieën bewaard in een grote gouden vaas.</i></p>
Opmerkingen	<p>In verband met de onmogelijkheid om veilige fietsroute te maken, wordt La Storta vermeden.</p> <p>Traditioneel eindigt de moderne pelgrim bij de Sint-Pieter. De eerste locatie die in de Leidarsvisir wordt genoemd is de Sint-Jan van Lateranen.</p>
Zwaarte	Licht, middel
Karakter	Langzaam toenemende verstedelijking.
Kwaliteit wegen	Verkeersvrij: 11,8 km Onverhard: 0,1 km
Horeca en winkels	Formello, Casale Prima Porte, Rome
